

Diagnòstic procés participatiu Betxí 2022

Observatori
Social

novessendes
fundació cívica

Un projecte de:

Finança

Autoria: Fundació Novessendes de la C.V.

Direcció: Av. Primer De Maig, 23 baix
12549 Betxí (Castelló)

Telèfon: (+34) 964 620 010

Web: novessendes.org
Email: info@novessendes.org

Alguns drets reservats.

Aquesta obra està sota una llicència Creative Commons
Atribució-NoComercial-CompartirIgual 3.0 Organitzacions
Intergovernamentals.

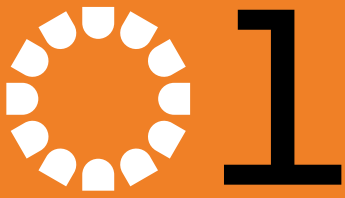
Continguts

5	1. Introducció i contextualització
9	2. Resultats del procés participatiu
11	2.1. Activitat 1: Ciutadania detectant necessitats socials
12	2.1.1. Iniciatives participatives des del 2014 fins a l'actualitat. Què s'ha fet?
16	2.1.2. Necessitats actuals del municipi. Què falta per fer?
21	2.1.3. Reptes de Futur
23	2.1.4. Cloenda i Debat col·lectiu
25	2.2. Activitat 2: Imaginem escenaris de futur
26	2.2.1. Participació col·lectiva en forma de visual thinking
32	2.2.2. Aportacions col·lectives del debat
34	2.2.3. Selecció individual dels escenaris
37	3. Anàlisi
28	3.1. Activitat 1
42	3.2. Activitat 2
47	4. Conclusions

novessendes
fundació cívica

*obrint camins
de participació social*

Introducció i contextualització

El present informe és un encàrrec de la Fundació Novessendes de Betxí a la Cooperativa Transversal com a diagnòstic final del procés participatiu que la fundació ha engegat este 2022.

Per una banda, s'exposen i analitzen els resultats de les dues activitats que s'han realitzat amb el teixit associatiu de Betxí, la primera el 22 de juny i la segona el 8 de setembre. La primera tingué lloc al local de la fundació i va servir per posar en valor totes les iniciatives participatives que ha hagut en el municipi des del 2014 fins a l'actualitat, i a més, traçar reptes de futur o eixos de treball estratègics. La segona, en canvi, es va dur a terme al Palau-Castell de Betxí emmarcada dins de les Jornades Participatives que va organitzar l'ajuntament del municipi conjuntament amb la fundació. En aquesta sessió, es van imaginar escenaris de futur positius i negatius i es va posar èmfasi en aquells que es volen aconseguir i aquells que s'han d'evitar a tot preu.

Resultats del procés participatiu

2.1. Activitat 1:

Ciutadania detectant necessitats socials

Activitat realitzada	22 de juny 2022.
Tècnica participativa	Café del món.
Número de participants	17 persones (9 dones i 8 homes).
Objectius	

1. Posar en valor i reforçar el treball sorgit del procés participatiu Imaginem (2014).

- Identificar les necessitats abordades i/o resoltes.
- reconèixer l'esforç silenciós de la gent del poble: posar en valor els agents actius.

2. Detectar les problemàtiques i necessitats del municipi actuals

- Identificar les necessitats no resoltes encara i els nous reptes.

3. Generar oportunitats d'aprenentatge col·lectiu i treballar aliances entre les forces del poble.

- Veure quins col·lectius han col·laborat entre si i com ho han fet.
- Explorar potencialitats a futur del treball en xarxa.

2.1.1. Iniciatives participatives des del 2014 fins a l'actualitat. Què s'ha fet?

Arran del projecte Imaginem Betxí impulsat per La Fundació Novessendes al 2014, els veïns i les veïnes del poble van establir i prioritzar diversos reptes o línies d'actuació on calia incidir-hi. Aquesta va ser la seua aposta:

- Crisi i treball
- Ecologia
- Dèficits de democràcia i participació
- Infraestructures
- Joventut

Així doncs, la dinàmica va començar dividint als assistents en cinc grups i treballant per taules temàtiques sobre allò que ja s'havia fet al municipi en relació amb els reptes anteriors. Agafant com a punt de partida el 2014, s'han detectat una sèrie d'iniciatives participatives relacionades amb cadascun d'aquests:

Repte 1 Participació i dèficit democràtic

- Col·laboració entre l'institut i activitats organitzades per Betxí Art Compromés
- Confecció de pressupostos participatius infantils
- Projecte Activem Betxí de promoció d'iniciatives ciutadanes
- Realització de jornades educatives a partir del projecte Activem Betxí
- Posada en marxa de diversos tipus de projectes com ara: la recuperació de la séquia, Betxí al riu, consulta amb relació a la restauració del palau i la cambra agrària, pressupostos infantils participatius, etc.
- Promoció del dia de la dona treballadora i el orgull LGTBI.
- Un centre cívic impulsat a través de Novessendes
- El suport de la fundació Novessendes a les associacions i el voluntariat local
- L'impuls de l'associació protectora d'animals
- Realització de xerrades a famílies en fills en edat escolar
- La creació de l'associació sobre la lactància
- Les activitats de l'esplai per a xiquets i l'associació juvenil l'Espurna
- L'Ajuntament de Betxí ha impulsat el balanç del bé comú conjuntament amb un pla de millora.

Repte 2 Crisi i treball

- Realització de cursos de formació a partir de la Diputació de Castelló
- Impuls de nous cursos de formació professional a l'IES Betxí
- Promoció de l'economia del bé comú a través de l'ajuntament
- Confecció del projecte Horta de Rajolar
- Aposta per un viver d'agricultors i un banc de terres.
- Activació d'una borsa de treball municipal
- Ocupació mitjançant el programa EMPUJU
- Programes de suport a emprenedors de Novessendes
- Realització de classes de suport a xiquets a través de la Creu Roja
- Donacions de menjar i roba arran de la Crisi per la COVID a partir de Càritas
- Ajudes al sector hostaler per revertir l'efecte devastador de la COVID per a este sector

Repte 3 Infraestructures

- Desenvolupament d'obres de millora del Parc del Llaurador
- Recuperació i neteja de la séquia. Afavoreix la connexió de la font amb el pantà i la séquia.
- Instal·lació de pipicans
- Adaptació de la Muntanyeta de Betxí
- Millores de parcs, jardins i zones verdes
- Instal·lació d'un poliesportiu dins de l'escola
- Obertura del Centre de dia per a majors
- Instal·lació d'un Skatepark
- Promoció dels carrils bici
- Introducció de Vials industrials i redirigir el trànsit fora de Betxí
- Instal·lació d'una passarel·la per evitar accidents
- Rehabilitació de l'edifici Esther Franch, seu de Creu Roja i altres associacions
- Obres de rehabilitació del Palau de Betxí
- Inauguració de l'Àgora del Rural Nostra
- Obres en l'avinguda Primer de Maig (en construcció)
- Millores per a joves en els parts a partir dels pressupostos participatius com la Instal·lació d'una tirolina i altres tipus de gronxadors
- Inversió en la Llar de jubilats
- Conversió en zona de vianants de carrers i places del centre del municipi
- Inauguració d'un pati coeducador al CEIP Cervantes-Dualde

Repte 4 Joventut

- Activitats per a xiquets a càrrec de l'associació taurina de Betxí
- Educació per a xiquets a través de l'Esplai juga el dissabte o Esplai l'Espurna
- Competicions d'escacs (Simultània) a través del Club d'Escacs Betxí
- Promoció de l'Associació d'Alumnes Tots a Una - AATAU de Betxí
- Impuls de l'ENTRECASES 2014: és una Trobada-Colònia d'estiu que organitzem cada any des de la Federació Valenciana de Cases de Joventut
- Activació de l'Autobús marxa (encara que ja estava abans del 2014) en els mesos d'estiu
- Realització d'Olimpíades de matemàtiques

- Confecció del Musical Entre Tots Betxí per part de l'Associació de joves
- Millora dels parcs gimnàstica del municipi
- Activitats dutes a terme pel BAC col·lectiu Betxí Art Compromés
- Realització de diversos actes culturals per a joves. Oci, cine, musicals, debats (institut)
- Promoció de les activitats de muntanya. Marxes i carreres per a tota la població amb especial representativitat dels joves
- Instal·lació d'un Skatepark
- Oferta de teatre, comèdia i actuacions de cant a l'auditori
- Casa de la Joventut Espurna Betxí. Han organitzat tallers de cuina i de grafitis
- Recollida de residus al riu per part de la gent jove on es va conscienciar sobre la importància de mantindre nets els espais municipals
- Horta de Rajolar. Projecte d'agroecologia impulsat per Novessendes. Van impartir classes de fontaneria i formació professional en agricultura i ecologia
- Impuls del Club billar municipal

Repte 5 Ecologia

- Promoció del reciclatge d'oli
- Impuls del projecte Horta del Rajolar i desenvolupament dels horts ecològics
- Senyalització de rutes a l'aire lliure
- Intervencions de neteja al riu, recollida de residus
- Murals BAC : Agrícola, marina, dels rius, mundial
- Recollida cada 15 dies de residus a l'Ecoparc
- Promoció del reciclatge a l'escola
- Realització de projectes mediambientals a l'escola
- Conscienciació sobre les papereres selectives
- Realització d'un projecte de control de la població felina
- Execució d'un curs d'agricultura regenerativa
- Inversió en ajudes d'instal·lacions fotovoltaïques
- Realització d'un concurs de tomates de proximitat
- Accions emmarcades en la setmana de la sostenibilitat
- Implementació del projecte Arrela't a Betxí per plantar arbres
- Anellament científic d'aus a l'escola

2.1.2. Necessitats actuals del municipi. Què falta per fer?

Ja recollides totes les aportacions sobre les iniciatives participatives realitzades des del 2014 fins a l'actualitat, hem seguit la dinàmica però en aquesta ocasió els hem preguntat als participants que creuen que falta per fer amb relació als reptes que es van marcar fa uns anys. A continuació exposem tot el que es va recollir al respecte:

Repte 1 Participació i dèficit democràtic

- Cal implementar pressupostos municipals participatius: per exemple, més diners a ecologia i menys a festes (bous...)
- Apostar per un centre juvenil on s'eduque en participació als joves. Fins al moment mai ha acabat de funcionar.
- Cal pensar estratègies a llarg termini per vertebrar la base social participativa
- S'ha de canalitzar el voluntariat
- Reconsiderar l'agermanament cultural amb França (ha quedat només a nivell institucional i la societat civil no ho té present)
- Engegar grups de debat al centre social de Novessendes
- Aconseguir que els processos participatius siguin funcionen realment i es faça el que trien els veïns
- Apostar per un observatori social municipal per poder avaluar i fer seguiment dels processos participatius
- Cal fer formació sobre participació (en el sentit de consciència d'allò públic; en general hi ha baixa implicació de la població)
- Impulsar un comitè de seguiment del programa electoral
- Promocionar llocs de trobades per a les famílies
- Més pressió popular amb relació a l'aprofitament popular de la cambra agrària. Es considera que s'ha fet un procés participatiu pobre per exigència de les subvencions.
- Cal obrir un debat madur sobre bous, paranyes i caçadors.
- Impulsar una revista mensual digital (PDF) amb horaris, activitats, opinions, etc

Repte 2 Crisi i Treball

- Exigir preus justos per als productors
- Cal més formació professional d'agricultura ecològica
- S'ha de millorar l'oferta i varietat de formació professional dual
- Impulsar la renda mínima vital vinculada a fer un treball per a la comunitat
- Fomentar l'associacionisme local per teixir xarxa social
- Cal un servei públic d'ocupació local
- Aconseguir més cessions de terres per a l'autoocupació
- Solucions imaginatives i innovadores en la creació de llocs de treball com per exemple llaurar amb tractaments ecològics
- Evitar l'abandonament de terres
- Combatre el minifundisme
- Promoció de la transformació agroecològica

- S'ha de fomentar de l'economia social
- Cal defendre els drets laborals de les dones i les cooperatives de la taronja
- Creació d'una cooperativa de cures
- Regularització de feines que es fan en B o sense contracte (neteja)
- Aconseguir una setmana laboral de 4 dies
- Impulsar les beques per a activitats extraescolars
- Banc de boscos (que persones particulars compren uns pocs metres quadrats de bosc, que a partir d'eixe moment queden protegits front a l'especulació)
- Confeccionar un Pla Local de Desenvolupament Sostenible a llarg termini

Repte 3 Infraestructures

- Instal·lar sensors lumínics de moviment en determinats punts
- Habilitar nous espais esportius
- Millorar la gestió del medi ambient al voltant del municipi plantar arbres i instal·lar ponts, sanejar el riu, etc
- S'han d'introduir lavabos públics en els parcs
- Habilitar un rocòdrom
- S'ha d'ampliar l'amplada de les voreres
- S'ha de fer millores en els carrers del poble
- Habilitar un aparcament públic als afores del poble
- Prioritzar els vianants en el centre del poble, reduir el trànsit
- Fer accessibles tots els edificis públics
- Dinamitzar la biblioteca i revistar els horaris, que hi haja servei també a l'estiu
- Afavorir una bona connexió amb carril bici
- Millorar el transport públic: les connexions en bus, millor connexió amb el ferrocarril, etc
- S'ha de gestionar millor les entrades de la piscina i que aquestes passen a ser de tot el dia sencer
- Introduir infraestructures de tractament de residus orgànics

Repte 4 Joventut

- Engagar un consell d'infantesa per suplir les necessitats dels més menuts
- Fomentar implicació i l'autoorganització dels joves del poble

- Va haver-hi un intent de creat un centre juvenil que no va arribar a quallar. En este sentit es veu com a repte la creació d'un Centre Juvenil que esdevinga un projecte estable on es facen activitats relacionades amb l'educació en el temps lliure.
- Fomentar un canal de comunicació bidireccional entre els joves i les institucions
- Fan falta cursets que advertisquen als joves dels perills associats a l'ús inadequat de les xarxes socials i les addiccions que aquestes poden generar
- Cal redactar un Pla de Joventut municipal
- S'ha d'orientar els joves en matèria d'ocupació. Buscar projectes amb possibilitat d'èxit laboral però explicar tota la part de gestió dels projectes i els costos associats.
- Realitzar cursets d'educació viària per a xiquets i adolescents. Tenint en compte que amb l'auge dels patinets elèctrics cal insistir-hi.
- Organitzar sessions de cine amb temàtica per a joves tots els caps de setmana
- Desvincular la festa del consum d'alcohol
- Obrir discoteques light, espais d'oci per a joves entre 12 i 17 anys
- Al municipi hi ha poc personal de Serveis Socials, s'ha de destinar més personal a Serveis Socials per donar bona cobertura als joves en problemes de salut mental
- Creació d'una escola d'estiu de 12 a 17 anys, ja que sols hi ha escola d'estiu fins als 12 anys i a partir d'esta edat els joves ja no es poden apuntar.
- Oferta vivenda publica per a joves. Amb facilitats perquè puga accedir el col·lectiu.
- Impulsar projectes de participació amb idees de futur
- Donar alternatives als bous i a la caça i al que s'ha associat la festa dels Quintos tradicionalment (desmadre)
- Cal introduir entrada diària per a la piscina en compte de les franges horàries actuals que són incompatibles amb la quotidianitat d'alguns dels veïns del poble
- Impartir més tallers formatius d'activitats com per exemple: agricultura, pintura, escriptura, etc
- Obrir espai de debat amb temàtiques interessants per a la joventut del municipi

Repte 5 Ecologia

- Impulsar una comunitat energètica local
- L'associació Betxí Art Compromés podria realitzar murals sobre no tirar al carrer residus urbans
- S'ha de recollir els residus orgànics i crear un magatzem de compostatge comunitari per abonar els horts del municipi
- Impulsar un pla de gestió de residus d'empreses i comerços
- s'ha de netejar el barranc
- Conscienciar a la ciutadania respecte de la caça i dels bous al carrer
- Cal un Pla Estratègic de Transició Ecològica de l'agricultura
- S'ha de fomentar l'agricultura ecològica a través de cursets
- Reconsiderar l'ús del voluntariat en la recollida de residus
- S'ha de millorar la senda del riu i restaurar el riu
- Limitar els espais de caça
- Fomentar l'ús de la bicicleta i dels carrils bici
- Foment de les empreses sostenibles
- Complir BBC. Pla de millora de l'economia del be comú
- S'ha de posar llums amb detectors de moviment
- Cal un banc de boscos i crear un grup forestal de neteja de boscos
- Posar recursos per a la recollida de voluminosos i sanitaris
- Recollida en cadastre dels nius de les oronetes
- Evitar el pas del trànsit pels carrers estrets
- S'ha de disposar d'un Ecoparc municipal
- Fomentar l'educació sobre l'ús de l'aigua

2.1.3. Reptes de Futur

Realitzada la fase de recollida de propostes sobre que és el que faltava per fer amb relació a cada repte, es va penjar tot el material recollit perquè els participants el pogueren veure i reflexionar al respecte. En eixe moment, es van llançar una sèrie de preguntes per incentivar la reflexió.

Aquestes van ser:

- Hi ha algun d'aquests àmbits en què s'ha avançat més?
- Hi ha algun que haja quedat més desatés?
- Caldria reforçar-ne algun de cara al futur?
- Què ha canviat en Betxí des de 2014?

Quan els minuts de reflexió van finalitzar, es va demanar als participants que prioritzaren tres reptes cadascun i els ordenaren per importància segons la següent classificació: El que creuen més important en color verd, el següent més important en color groc i per últim, el tercer en importància en color blau.

Quant als resultats, convé destacar un parell de diferències respecte al 2014:

Les infraestructures ja no són, en termes generals, un tema prioritari, tot i que en la taula temàtica sí que han eixit moltes coses pendants de fer. Les poques persones que nomenen aquest repte posen l'accent en l'accessibilitat.

La resta de prioritats es repeteixen però matisades per la consciència de l'emergència climàtica i mediambiental, l'auge de posicionaments d'extrema dreta i la necessitat d'educar en valors crítics al jovent.

Recordant el que s'ha dit, la selecció final dels reptes de futur contempla aquests com a prioritaris:

1. Crisi i treball
2. Ecologia i medi ambient (Emergència climàtica i mediambiental)
3. Foment de la participació ciutadana
4. Infraestructures (posant l'accés en l'accessibilitat)
5. Joventut i educació en valors crítics

2.1.4. Cloenda i Debat col·lectiu

Per acabar, durant la cloenda es va obrir un espai de debat. En aquest punt, es van percebre certes tensions o polaritats on es va reflexionar al voltant de:

- La ideologia inherent en moltes de les polítiques públiques contraposant-la amb el sentit comú políticament transversal i la necessitat d'una correcta educació en valors (sobretot entre els joves).
- Paper de la política institucional contraposat al paper de la societat civil on es va reflexionar sobre quines mesures pendents corresponen a les administracions i quines a la població així com de possibles línies de col·laboració entre aquestes dos branques de la societat.

2.2. Activitat 2: Imaginem escenaris de futur

Activitat realitzada	8 de setembre de 2022.
Tècnica participativa	Visual thinking
Número de participants	26 persones (10 dones i 16 homes).
Objectius	

1. Recordar els reptes de futur que van sorgir a l'Activitat 1 el 22/06/2022.

3. Proposar idees i prioritzar-les pel mural del BAC.

2. Identificar els escenaris municipals més desitjables (quant a desenvolupament de polítiques públiques, participació, valors ètics, recursos) i els que menys per a Betxí l'any 2030 a partir de la tècnica del Visual Thinking.

4. Teixir Xarxa entre el moviment associatiu de Betxí.

2.2.1. Participació col·lectiva en forma de visual thinking

El començament de la dinàmica va consistir a dividir les persones que van acudir en dos grups. El primer, havia de pensar els escenaris més desitjables per a Betxí l'any 2027 i amb l'ajuda de retalls d'imatges i dibuixos plasmar aquestes idees en un panell. El segon havia de fer el mateix, però en aquest cas, amb els pitjors escenaris possibles. A continuació, es mostra una classificació dels escenaris que van plasmar ambdós grups d'acord amb els reptes de futur que van aparèixer en l'activitat anterior d'aquest procés participatiu.

Escenaris més desitjables

- Els 37 km del riu Anna seran un corredor natural accessible per a tothom.
- S'haurà prohibit la caça a la zona del riu.
- S'haurà instaurat per fi el contenidor d'orgànic
- L'aigua del riu estarà lliure de contaminació i es podrà prendre el bany en determinades zones.
- S'haurà acabat amb el maltractament cap als animals, es deixaran de fer bous al carrer.
- S'haurà aconseguit elaborar un banc de boscos municipal actiu on estaran inclosos paratges com la Muntanya Solaig o la Rabosera.
- S'haurà habilitat un Ecoparc.
- S'hauran introduït els nius de les oronetes al cadastre, es tindran un recompte a través d'un cens.
- S'haurà engegat un sistema de recol·lecció de matèria orgànica per a fer compost i utilitzar-lo en les zones verdes i jardins del municipi.
- S'haurà organitzat una comunitat energètica de veïns i veïnes.
- S'haurà aconseguit reviscolar l'agricultura municipal i es tindrà una gestió responsable i realista de l'aigua per al reg. El model d'agricultura serà ecològica i es diversificaran els cultius.

Pitjors escenaris possibles

- Es perdrà vegetació tant dins com fora del poble. A dins del poble, es seguirà llevant vegetació plantada en contacte directe amb el sòl i s'acabarà substituint per plantes en testos. Disminuiran les ombres al poble i es reduirà la producció d'oxigen.
- Seguirà sense haver-hi contenidor de residus orgànics i seguirem sense saber reciclar correctament.
- Els carrers del poble es convertiran en un abocador on llançarem els residus sense contemplacions.
- L'ús de productes químics dins de les cases contaminaran les aigües municipals i el riu.
- Es seguiran cremant muntanyes a causa de la poca inversió en polítiques de prevenció d'incendis i manteniment de les zones boscoses.

Escenaris més desitjables

- Betxí començarà a ser un poble més bonic i habitable on les façanes dels edificis tindran més harmonia, hi haurà més jardins i arbres i altres espais pensats per a les persones. Es deixarà d'especular amb les vivendes i els carrers estaran nets.
- Hi haurà més arbres que facen ombra en l'avinguda. Es comptarà amb més zones verdes amb parcs infantils.
- S'haurà construït un carril bici funcional
- L'interior del poble estarà pensat per a la ciutadania (vianants en general i xiquets) i no pel trànsit. Hi haurà més zones de vianants i els cotxes circularan pels afores del municipi.
- S'haurà planificat urbanísticament que la circumval·lació no dividisca l'espai urbà del camp. El poble estarà obert a l'entorn i no estarà envoltat de carreteres.
- S'hauran instal·lat banys públics arreu del municipi
- La bassa serà un espai reconvertit, adaptat i agradable per la ciutadania.
- Els propietaris de les mascotes tindran cura que els seus animals no facen les seues necessitats a la via pública.
- Es tindrà cura del manteniment de tots els serveis comunitaris. Totes les instal·lacions i serveis estaran en bon estat.
- El patinet serà el vehicle estrella dins el municipi.
- Es comptarà amb una millor atenció primària on també tindrà cabuda la salut emocional.
- Hi haurà algun edifici municipal on es podrà dur tota mena d'objectes gastats perquè altres persones els puguin reutilitzar.

Pitjors escenaris possibles

- Seguirà sense haver-hi banys públics als carrers de Betxí, la qual és un hàndicap sobretot per a la gent gran.
- Es perdran els recursos i serveis públics que ja s'estan veient afectats. La sanitat col·lapsarà i es perdrà el dret a cobrar pensió o la quantia serà tan baixa, que no servirà de sustentacle a la gent gran.

Escenaris més desitjables

- Betxí serà un municipi implicat en aconseguir la sobirania alimentària.
- Totes les persones tindran garantit l'accés a una vivenda digna.
- S'haurà garantit que tothom tinga accés a una vivenda, al treball i a una alimentació digna.

Pitjors escenaris possible

- Hi haurà un encariment dels preus dels aliments bàsics i potser ens trobarem amb la falta d'abastiment d'alguns productes.
- Les desigualtats seran molt més extremes i viurem en un context on regnarà la intolerància i on estarem sotmesos a una vigilància constant.
- Hauran tancat la majoria de comerços locals.
- S'haurà acabat la producció agrícola municipal perquè els preus dels aliments no seran sostenibles.
- Els joves ho tindran encara més difícil per emancipar-se fins al punt que acabarà sent quasi impossible que creen els seus propis nuclis familiars.

Joventut i educació en valors crítics

Escenaris més desitjables

- S'haurà aconseguit impulsar un casal jove. Es comptarà amb un projecte real de participació juvenil on es treballarà valors ètics i drets humans. En aquest casal hi haurà molts joves participant activament.
- Els alumnes de l'escola i l'institut rendibilitzaran els treballs de camp.
- Es comptarà amb un poble segur i amable amb la infantesa.
- Hi haurà un ambient col·lectiu de pau i convivència.
- Els polítics seran persones més coherents, tindran en compte les necessitats del veïnat i actuaran en conseqüència.
- S'haurà aconseguit que hi haja permisos de maternitat/paternitat igualitaris i responsables.
- S'haurà arribat a la igualtat d'oportunitats laborals entre dones i homes.

Pitjors escenaris possibles

- Es viurà en un context d'inseguretat constant de forma generalitzada. (Lliure circulació d'armes, violència de tota mena, fi de la pau social...)
- Esdevindrem una societat encara més crèdula i conformista que no es qüestionarà l'estatu quo. Restarem a l'espera de què vinguen a rescatar-nos algun "Super heroi" i ens creurem totes les fal·làcies i panacees que se'ns expliquen.
- Hi haurà més normalització de les addiccions.
- A nivell cultural, es seguirà promovent l'execució d'actes taurins i de la caça per davant d'altre tipus d'activitats.
- Augmentaran els nivells de discriminació a nivell general així com dels immigrants en particular.
- Hi haurà més violència de gènere

Foment de la participació ciutadana

Escenaris més desitjables

- Es tindrà més cura de la gent major del poble i hi haurà espais d'activitats intergeneracionals.

Pitjors escenaris possible

- Tots ens veurem atrapats per les noves tecnologies i deixarem de banda espai per a tenir unes relacions personals sanes. En el cas dels infants i els adolescents això s'accentuarà per l'absorció que els produeixen els videojocs i les xarxes socials.
- S'haurà disminuït l'assiduïtat de les relacions humanes i cada vegada les nostres relacions personals seran més esporàdiques.
- S'haurà prohibit el dret a la manifestació

2.2.2. Aportacions col·lectives del debat

Finalitzada la segona ronda, totes les persones que van assistir havien fet ja les seves aportacions dels escenaris positius i negatius amb la tècnica del Visual Thinking. Tot seguit, es va obrir un període de debat on s'havia de prioritzar els escenaris tenint en compte la seua importància pel municipi i alhora decidir quines d'aquestes idees haurien d'aparèixer en el mural que realitzarà el BAC.

Les aportacions que es van recollir en aquesta part de la dinàmica van ser les següents:

- Quant als escenaris més desitjables, en primer lloc, es va parlar de la importància de fomentar una educació crítica en valors. En efecte, l'educació és la base de tot i, per tant, sense aconseguir primer aquesta fita serà molt difícil fer efectius la majoria dels altres escenaris. En segon lloc, també es va donar molta importància a la producció agrícola i al fet que Betxí puga ser autosuficient en l'àmbit alimentari. Una bona pràctica en relació amb aquest punt, seria que férem un consum responsable i tinguérem en compte que estem gastant molts diners en coses banals i, en canvi, ens dol gastar-nos-els en verdures per fomentar el comerç de proximitat.
- De manera paral·lela, es va ressaltar la importància d'obtenir una base material de benestar social. És a dir, una sèrie d'ítems sense els quals no podríem gaudir de bona salut i felicitat. Aquests són: la qualitat de l'aire, la salubritat, la neteja dels espais i tindre les muntanyes i els camps nets i cuidats. També es va comentar la necessitat d'una bona gestió de l'aigua. Un altre punt a destacar, va ser el de garantir la justícia social entenent aquesta com la garantia d'accés de totes les persones als seus drets i necessitats bàsiques. És a dir, que totes les persones tinguen cobertes les necessitats alimentàries, el dret a la vivenda i una vida plena i feliç. Un altre dels escenaris positius que es va prioritzar, va ser el de la lliure circulació de persones arreu del món i que pel fet de migrar, aquestes persones no hagen de veure limitats els seus drets com a ciutadans.

Tanmateix, es va comentar que sense un canvi ideològic previ dels veïns i les veïnes, aquests escenaris positius seran inviables. Així doncs, aquest canvi ideològic ha de precedir els objectius de transformació social als que es vol arribar en un futur. En aquest sentit, es va comentar que tant a Betxí com a altres pobles dels voltants, encara hi ha persones que tenen una mentalitat molt tancada i que aquest canvi ideològic serà gradual i laboriós.

Amb relació als escenaris negatius, es va dir que seria molt important evitar l'absorció que provoquen algunes de les noves tecnologies i sobretot, l'individualisme cap al qual s'està derivant hui en dia a partir de l'ús inadequat d'aquestes. També es va destacar que s'hauria d'evitar a tot preu la deshumanització de les dones. D'altra banda, també es va posar damunt la taula que seria molt rellevant fomentar altre tipus de consum cultural que es desmarcara d'aquells que ara mateix són els hegemònics: la caça, el futbol i els bous.

A banda d'això, i tenint en compte la situació de l'estiu de 2022, es preveu una mala gestió mediambiental a curt termini. És per això, que es va posar molt d'èmfasi en la qüestió dels incendis. Es va comentar que és crucial que s'engeguen protocols de prevenció efectius i que es destinen recursos econòmics i humans per a la prevenció i extinció dels incendis.

Més endavant, es va dir que caldria evitar la situació de precarietat a la qual es veuran abocats els joves. S'albira un futur negre per a ells i es va comentar que davant la manca d'oportunitats, encara s'evadiran més en les xarxes i els videojocs.

Finalment, cal ressaltar el debat que va haver-hi amb relació a la participació juvenil. En aquest punt va haver-hi discrepàncies, ja que alguns dels assistents a la dinàmica; defensaven que la participació juvenil, tal com ha passat els últims anys, encara serà escassa. D'altra banda, altres persones veuen més probable que la situació serà tan catastròfica per als joves, que canviarà la tendència actual i aquests es començaran a mobilitzar, ja que no els quedarà més remei.

2.2.3. Selecció individual dels escenaris

En aquest moment, es va demanar a les persones que van participar, que escrigueren en un post-it blau l'escenari que pensaven que era més important que es complira al poble i en un post-it groc aquells que pensaven que calia evitar a tot preu. D'aquesta manera es va assegurar que totes les persones prioritzaren alguna de les aportacions de la dinàmica. Dit això, a continuació es presenta el que van decidir:

Escenaris desitjables que es van prioritzar:

1. Es tindrà un poble més ecològic i hi haurà famílies vivint del camp.
2. Es cooperarà pel bé comú. Hi haurà més intel·ligència comunitària.
3. Hi haurà una bona educació en les coses fonamentals. Les persones tindran més humanitat.
4. S'haurà aconseguit la reutilització de la massa forestal, l'agrícola, de jardins i orgànica com a adobs pel manteniment de parcs i jardins públics.
5. S'haurà assolit un urbanisme pensat per a les persones.
6. S'haurà aconseguit gestionar el terme i el camp de manera justa i eficient.
7. Es donaran més ajudes en educació.
8. Hi haurà més solidaritat, respecte i participació.
9. Hi haurà una reconversió de la producció agrícola i aquesta es podrà rendibilitzar.
10. S'haurà aconseguit crear una comunitat energètica per tindre autonomia i accés no especulatiu a l'energia elèctrica.
11. Hi haurà consulta de psicologia al centre de salut.
12. Hi haurà moltes famílies vivint de l'agricultura sostenible.
13. Es defensaran les coses comunes com si foren pròpies de cadascú.
14. S'haurà aconseguit una empresa que rendibilitze la neteja de les muntanyes i hi haurà cultius de secà en abundància.
15. Fomentar polítiques familiars per recuperar la natalitat.
16. Hi haurà més zones de vianants.
17. Hi haurà més participació juvenil i infantil. Es tindrà un Casal Jove útil i obert.
18. S'haurà aconseguit un terme mosaic forestal. Hi haurà diversitat de cultius i de vegetació forestal. Es barrejarà l'activitat humana en l'entorn natural.
19. L'any 2027, s'haurà aconseguit reduir la importància de les celebracions taurines.

Escenaris que es prioritza evitar:

20. Un veïnat sense empatia.
21. La societat serà individualista, egoista, sense valors i no prendrà decisions que l'afecten directament.
22. No es tindrà accés als recursos naturals. Hi haurà col·lapse.
23. Haurà augmentat la intolerància, l'afany de protagonisme i l'odi entre la gent.
24. Haurem arribat a una cultura exclusiva de futbol, bous, caça i mòbils.
25. No tindrem serveis públics i els necessitarem cada vegada més.
26. L'any 2027 s'haurà incrementat el poder de la dreta i l'extrema dreta i hi haurà menys educació, més caça, més bous, menys cultura i el riu estarà pitjor cuidat.
27. Hi haurà una educació acrítica i una joventut addicta a les drogues.
28. No haurem aconseguit revertir el procés. Acabarem pensant en sobreviure en compte de viure.
29. Seguirà havent-hi maltractament animal a les nostres festes.
30. Hi haurà col·lapse econòmic i invisibilitat de produir economia agrícola.
31. Hi haurà immobilisme, conformisme i apatia.
32. Les addiccions ens dominaran i hi haurà més deshumanització.
33. No hi haurà agricultura sostenible.
34. No s'haurà aconseguit que la joventut pugui emancipar-se abans dels trenta anys.
35. Hi haurà més normalització de les drogues.
36. No s'haurà aconseguit una educació crítica i participativa. Tots pensaran igual i no s'implicaran ni es comprometran amb el poble.
37. No s'haurà aconseguit justícia social.
38. Hi haurà gent que no tindrà accés a una vivenda o al treball.

Anàlisi

3.1. Activitat 1

En aquest apartat, començarem parlant dels resultats de l'activitat 1: “Ciutadania detectant necessitats socials”. Fent referència a les propostes que van sorgir aquell dia, cal destacar que moltes d'elles han estat vinculades a generar alternatives materials. Aquest és el cas de les cooperatives de cures, l'agricultura ecològica, una comunitat energètica, ús de compostatge comunitari, etc. Tanmateix, convé subratllar, que la gestió de la majoria d'aquestes demandes són col·laboracions públic-comunitàries on caldrà posar-se d'acord amb l'administració. Així doncs, estaria bé obrir consultes ciutadanes per ajudar a dissenyar i planificar este tipus d'iniciatives.

Al mateix temps, ens ha cridat l'atenció l'absència d'alguns temes que tot i estar en l'agenda pública i política actual, en la dinàmica no se'ls ha donat molta rellevància. És el cas de les cures relacionades amb l'envel·liment, la conciliació o la salut mental. Tanmateix, a les taules sí que han aparegut algunes iniciatives (ja realitzades i per realitzar) relacionades amb aquests temes, És el cas de la cooperativa de cures, espais de trobada de famílies, grup de lactància (actualment inoperatiu), activació del centre de dia, banys públics i inclús una proposta de salut mental en joves.

El següent punt a considerar, són certs aspectes destacables al voltant dels eixos. En primer lloc, fent referència a la participació, sembla que hi ha ganes d'espais de trobada i de reflexió conjunta. Paradoxalment, hi ha moltíssima oferta d'extraescolars, però per exemple cada vegada hi ha menys xiquets a l'esplai. Així mateix, caldria preguntar-se si seria millor menys oferta d'activitats, però millor planificades estratègicament i que tinguin perspectiva de continuïtat en el temps.

En segon lloc, pel que fa al repte de crisi i treball, en línies generals a tots els grups els ha costat molt recordar coses que s'han fet des de 2014, i les que s'han escrit han estat un poc agafades pels pèls i normalment coses que no eren pròpies de Betxí, sinó fetes per la Diputació, Generalitat, o entitats d'àmbit estatal. Hi ha hagut molts silencis. En canvi, en la part de propostes de futur s'ha generat prou de debat i s'han fet moltes propostes, la majoria de les quals centrades en Betxí i les seues potencialitats, especialment en l'àmbit de l'agricultura. Han eixit algunes idees de futur molt interessants, principalment propostes concretes de foment de l'economia social, com fer cooperatives de cures, de personal de neteja, o de dones que treballen en la taronja.

També han aparegut moltes propostes al voltant de l'agricultura, com la de cedir terres des de l'ajuntament, cedir terres privades en comptes d'abandonar-les, unir camps per combatre minifundisme, o aplicar mètodes ecològics en totes aquestes parcel·les. A banda d'això, s'ha ressaltat que a Betxí, el tema de l'ocupació és molt individualista i s'ha de millorar el fet de buscar solucions col·lectives. Finalment, també es planteja una idea de servei municipal, que els residus orgànics del municipi s'emmagatzemen en una planta de compostatge que abasteixi a tots els llauradors del municipi.

Respecte a les infraestructures, tot i que hi ha hagut poques propostes, en general a tots els grups els ha semblat fàcil reconèixer i identificar elements, serveis i recursos al voltant d'aquest repte. Possiblement, siga pel fet que qualsevol actuació en aquest àmbit comporta un canvi molt visible en l'entorn (construcció i manteniment de l'espai públic i

d'edificis, conversió en zona de vianants de carrers, il·luminació, horaris d'obertura de la biblioteca, servei de transport públic, espais per al teixit associatiu...). Hi havia diverses persones que no eren de Betxí i no han pogut aportar tant en aquesta taula, però, d'altra banda han après un poquet més sobre el poble. Des de 2014, els recursos semblen haver-se concentrat en la millora de l'espai públic construït. No obstant això, el que ara demanden els veïns són més serveis que permeten realitzar-se com a persona al llarg de tot el cicle vital. Els participants es centraven en els usos de les infraestructures ja existents i no tant en la nova construcció excepte qüestions d'accessibilitat. Alguns exemples són en referència al transport: connexions amb l'estació de tren, amb l'UJI i amb altres pobles de l'entorn.

Per una altra part, sembla que la participació juvenil a Betxí ha disminuït en els últims anys, eixa és la impressió que hem tingut, ja que quan parlen de les activitats que s'havien organitzat la majoria feien al·lusió a uns anys enrere. Al començament de la segona dècada dels dos mil es van organitzar moltes activitats per a joves i amb els anys han anat disminuint. La situació promoguda per la COVID-19 ha aturat encara més la participació juvenil i ara mateix hi ha pocs col·lectius que estiguen oferint una programació activa d'activitats.

No obstant, cal posar èmfasi en el fet que sí que hi ha iniciatives més actives com el col·lectiu Betxí Art Compromés o les activitats que realitza la Fundació Novessendes com l'Esplai. Tot i que es parteix d'una situació complicada quant a participació i autoorganització juvenil, també podem concebre aquesta com a una oportunitat. Els joves, com tothom ara mateix, parteixen d'un període que s'ha caracteritzat per la manca de relacions socials de proximitat i d'activitats d'oci col·lectiu. Aquest fet, que en certa manera ha generat problemes per a alguns d'ells, també ha generat inquietuds i ganes d'experimentar coses

noves. Així doncs, ara és un bon moment per escoltar-los i veure allò que els preocupa i els motiva. El teixit associatiu de Betxí ha d'extreure i aprofitar aquesta informació per a oferir-los totes les facilitats possibles perquè els joves enceten nous projectes impulsats i coordinats per ells mateixos.

Finalment, amb relació a l'ecologia, podem afirmar de forma categòrica que gairebé totes les persones participants han expressat un coneixement alt al voltant de quines propostes relacionades amb aquest àmbit s'han portat endavant en els darrers anys. Entre aquestes propostes s'han identificat fàcilment aquelles que han estat tant d'iniciativa ciutadana com bé impulsades per l'administració pública.

La participació sempre ha estat des de la sensibilitat i la necessitat d'avançar en aquesta matèria. De fet, identifiquem propostes que destaquen pel seu caràcter innovador: cadastre d'oronetes, banc de boscs, compostatge comunitari, comunitats energètiques, foment d'empreses sostenibles, etc.

S'ha donat, però, una crítica pel que fa a propostes que no han complert les expectatives esperades. Especialment en els serveis de l'Ecoparc mòbil. Igualment, s'assenyalen altres intervencions realitzades per a reivindicar la necessitat de continuar-les amb més ímpetu: restauració del riu, foment de l'agricultura ecològica, educació mediambiental (aigua, maltractament animal, etc). En darrer terme, constatem un biaix en el perfil de les persones participants nítidament posicionat a favor dels reptes que té Betxí pel que fa al medi ambient. Tot i reconèixer agosarat traslladar aquesta sensibilitat a la resta de la població, sí que podem identificar un context propici per explorar la possibilitat d'obrir camí en les noves propostes realitzades.

En darrer terme, a iniciativa d'un participant, també s'ha debatut el paper del voluntariat en referència a la neteja del riu en el sentit de dur a terme tasques que considera necessàries que es facen des de l'administració pública competent. Respecte a aquest punt, es va constatar l'existència de diferències de criteris entre les participants.

3.2. Activitat 2

En l'aportació individual d'aquells escenaris positius als quals volem arribar al 2027 els participants van prioritzar temes relacionats amb la cura i la promoció de l'ecologia, l'agricultura sostenible i el medi ambient i l'entorn. Així mateix, també preocupa la varietat de cultius o la gestió de la vegetació forestal i la reutilització de biomassa per a la generació d'adobs. En aquest sentit, per quantitat d'aportacions, sembla que l'eix mediambiental és el que més preocupa en diferència, ja que va haver-hi moltes propostes relacionades.

La resta d'aportacions individuals respecte als escenaris desitjables van estar més repartides per eixos temàtics. Així doncs, en aquest apartat també es va esmentar la intel·ligència comunitària, l'educació i humanitat, l'urbanisme per a les persones, justícia al poble i al camp, ajudes a l'educació, més solidaritat, respecte i participació, la creació d'una comunitat energètica, aconseguir assistència psicològica en el centre de salut, el bon tracte i consciència dels bens comunitaris, recuperar la natalitat, més zones de vianants, un casal jove útil i actiu o mitigar la importància dels bous en la cultura.

En les aportacions individuals pel que fa als escenaris que cal evitar a tot preu per a 2027, van predominar els temes relacionats amb la manca de valors socials i morals. Per posar alguns exemples, els assistents van parlar de la manca d'empatia en el veïnat, l'individualisme, l'egoisme, el passotisme, l'augment de l'odi i la intolerància, l'auge de l'extrema dreta, l'educació acrítica, el conformisme i l'apatia, l'homogeneïtat de pensament, la manca d'esperit crític i participatiu o la falta de justícia social. Així doncs, es pot observar perfectament com hi ha una preocupació compartida pels valors de les persones de cara al futur.

També hi ha un altre tema que preocupa a més d'una persona: la normalització de les drogues, l'addicció de la joventut a aquestes i el domini que tindran les addiccions sobre les persones.

La resta d'aportacions als escenaris de futur negatius està més equilibrada i toca temes com: el col·lapse de recursos naturals, l'exclusivitat dels bous, la caça i els mòbils com a expressions culturals, l'empitjorament de les condicions i la deriva cap a sobreviure en compte de viure, el maltractament animal a les festes, es viurà col·lapse econòmic i no es podrà produir economia agrícola, no hi haurà agricultura sostenible, la impossibilitat d'emancipar-se abans dels trenta o la dificultat d'accés a la vivenda i al treball per a algunes persones.

L'aportació col·lectiva d'aquells escenaris positius als quals volem arribar al 2027, es va fer utilitzant la tècnica del Visual Thinking. En aquest punt, no enumerarem totes les aportacions perquè són moltes i les podeu consultar en l'apartat anterior de resultats. En aquest cas, les intervencions dels assistents, les hem repartit entre els reptes de futur que es van marcar en l'activitat 1 per veure quina era la relació i si hi havia consonància entre aquests reptes i els escenaris de futur que anaven a aparèixer en aquesta dinàmica. Així doncs, el que hem fet és respondre a aquesta qüestió.

El repte d'ecologia i medi ambient, de la mateixa manera que en les aportacions individuals dels escenaris de futur és el que més aportacions ha tingut. Les propostes són molt diverses, en aquest punt podem trobar des de la implementació d'un cadastre amb el recompte de nius de les oronetes, a la constitució d'una comunitat energètica municipal o fins i tot, un banc de boscos municipal on estaran inclosos els paratges de la Muntanya Solaig i la Rabosera. En l'àmbit negatiu, destacaríem el tema de gestió de residus, la contaminació de les aigües i la preocupació per la gestió de la vegetació forestal amb relació als incendis.

En un altre ordre de funcions, el repte d'infraestructures recull moltes aportacions quant a escenaris més desitjables, però molt poques quant a escenaris que cal evitar. Per un costat es dona molta importància a la conciliació entre el trànsit i els vianants, ja que es parla de carrils bici, que l'interior del poble ha d'estar pensat per a vianants i no per al trànsit, apostant per més zones de vianants, l'ús del patinet elèctric i que els cotxes circulen pels afores del municipi. Tanmateix, hi ha una altra aportació que contradiu aquesta última, ja que en aquest cas, l'escenari desitjable és que la circumval·lació no dividisca l'espai urbà del camp perquè aquesta persona prefereix que el poble estiga obert a l'entorn i no estiga envoltat de carreteres. En aquest apartat, ens sobta no trobar quasi referències a edificis i serveis públics. Es parla de manteniment de serveis comunitaris i d'instal·lacions, però només s'expressa el desig d'un edifici municipal per a reciclar i reutilitzar tota mena d'objectes gastats i la instal·lació de banys públics. No es parla ni de transport públic ni d'instal·lacions d'ús esportiu, cultural, sanitàries o educatives.

Pel que fa al repte de crisi i treball, els escenaris més desitjats són ben coherents, ja que les principals preocupacions són: tindre garantida la sobirania alimentària, l'accés a una vivenda digna i el dret al treball. Quant als pitjors escenaris possibles, trobem la inflació, la falta d'abastiment de productes, l'augment de les desigualtats, l'extinció dels comerços locals o la fi de l'activitat agrícola municipal per l'augment del preu dels aliments. En aquest repte de futur, hem trobat a faltar consideracions al voltant de les condicions laborals com els tipus de contractes laborals, els horaris, les retribucions, etc. Tampoc s'ha parlat de models de desenvolupament econòmic no capitalistes com l'economia social i solidària que sí que va aparèixer en les aportacions de l'activitat 1. A banda, tot i que sí que s'ha parlat d'emancipació dels joves, no s'ha especificat en relació amb l'habitatge cap aportació respecte als contractes de lloguer (fiances, domiciliació de nòmines, augment de preus) o la impossibilitat dels joves d'adquirir una vivenda pròpia.

El següent punt a considerar són les aportacions col·lectives als escenaris de futur de l'eix joventut i educació en valors crítics. Aquí, es veu la necessitat d'apostar per un casal jove autosuficient on es treballaran els valors ètics i els drets humans. A banda, un dels escenaris desitjats és arribar a la igualtat laboral entre homes i dones generant que els permisos de maternitat i paternitat siguin equitatius i responsables. En aquest punt també s'han encabint tota la resta de propostes relacionades amb els valors morals i és degut a això, que els pitjors escenaris possibles parlen de: inseguretat i violència, conformisme, normalització de les addiccions, racisme i violència de gènere. Tanmateix, un dels eixos de desigualtat més importants i que no hem trobat en aquest punt és el tema de la diversitat funcional i el capacitisme. En aquest sentit, no s'ha fet cap reflexió i és important, ja que la diversitat funcional contempla un espectre molt ampli de persones i no s'ha reflexionat al voltant d'adaptar espais, comunicacions o continguts a les necessitats específiques d'aquestes.

Per acabar, sobre el repte referent al foment de la participació ciutadana, cal dir que hi ha poques aportacions d'escenaris de futur, ja que moltes les hem distribuït entre els altres reptes, ja que estaven directament relacionats. No obstant, en aquest punt trobem una contribució molt important com a escenari més desitjable, la cura de les persones majors i els espais per a activitats intergeneracionals. Per altra banda, els pitjors escenaris que es pronostiquen fan referència a les relacions personals. Aquests escenaris pronostiquen una davallada de l'assiduitat de les relacions humanes amb l'agreuement d'aquesta situació en les persones joves a causa de a l'absorció que els produeixen els videojocs i les xarxes socials. Finalment, es destaca la prohibició del dret a manifestar-se. Resseguint aquest punt, convé ressaltar les contradiccions que hi ha al voltant d'aquest discurs de les noves tecnologies. Si bé és cert que totes les persones, i més concretament la població jove, les utilitzem moltes hores; també s'ha d'entendre que aquestes poden arribar a facilitar molt la feina a associacions, moviments socials o qualsevol altre tipus d'iniciatives. Per exemple, per donar a conèixer el nostre projecte, les xarxes socials o programes informàtics de disseny web ens poden ajudar moltíssim.

ECOLOGIA

RECICLAGE DE ACÉTATE

SENYALITZACIÓ RUTES

CREARQCIÓ
Intervenció
al riu

RECICEM
A L'ESCOLA

PROJECTE
N. AMBIENT
COL. LEGI

if -
Tenderz
Kim Anna
I Kerme
municipal

Reciclina
Voluminosa
Sanitaria

ECOPARC
MUNICIPAL

RECOLLID
ORGANIC
+
COMPOST

APRIL 4
NAIEMENT
YIQUES INIQUES

SETHANA
SOSTENIBI
LITAT

Anellament
gentile d'avis
a l'escola

- PROJECTEE
CONTR. POBLADO
FELINA

Papiermusee
Selbstkurs

MURALS BAC
AGRICOLA
NARINA
DEL RIVS
MUNDIAL

- HORTS ECOLÒGICS

PARQUE
Móvil
POLICIA
ELECTRICO
(MOTO) ?

CURS
AGRICULT.
REGENERATIVA

AGUDES
INSTAL.
FOTOVOLTAI.

PE PLE GA
E PLE GAR
ES I DV
L RIV

CONCURSO TOMATES

LIMITAR
ESPACIO
CAGA

ENDA
RIO
RESTAURACIÓ
RIO

FOHENT
Bici
CARNIC
-ETC

31
32

Conclusions

Des del 2014 fins a l'actualitat, les accions realitzades per la Fundació Novessendes ha generat molts espais de participació i col·laboració entre el veïnat de Betxí. Alguns d'ells a través de les convocatòries del projecte Activem Betxí com per exemple: El curtmetratge Azahar, la promoció del Betxí Art Compromés, jornades adreçades a la comunitat educativa, jornades de millora de convivència a l'IES Betxí i l'escola CEIP Cervantes Dualde, activació del Casal Jove, El projecte Recuperem les Nostres Cançons, tallers sobre Educació Conscient, secció social de la revista Buó Magazine, tornejos de debat, tallers d'autorelaxació, etc. A més a més, la fundació també ha aconseguit dinamitzar un centre cívic per fer activitats en la seva seu. Tanmateix, es troba a faltar autosuficiència i perdurabilitat en el temps d'alguns dels projectes de participació ciutadana. Els casos més exitosos en aquest sentit són: l'Horta de Rajolar i el col·lectiu Betxí Art compromés encara que ambdós projectes encara depenen econòmicament de la fundació.

A banda d'això, en l'actualitat, l'Ajuntament de Betxí està fent algunes passes com per exemple l'aprovació dels pressupostos infantils participatius, les consultes sobre la restauració del Palau-Castell de Betxí i sobre l'ús de la Cambra Agrària. I fins i tot, ha impulsat el Balanç del Bé Comú conjuntament amb un pla de millora. No obstant això, hem detectat algunes persones que s'han queixat de la transparència i la utilitat del procés participatiu que va haver-hi respecte a l'ús de la Cambra Agrària.

Per altra banda, també han aparegut algunes iniciatives participatives de generació espontània com per exemple l'associació Quatre Potetes Betxí, la qual es dedica al control i cura de les colònies felines i a la promoció i organització del benestar animal en el poble. En aquest sentit, s'ha d'indagar més perquè potser hi ha altres iniciatives que no es contemplaven.

Pel que fa al procés participatiu, cal que ens fem algunes preguntes. Quins són els perfils de les persones que van assistir? Quins perfils de persones no van participar en el procés? Per què pensem que no ho van fer? Com es podria mobilitzar aquestes persones que no van acudir? Quins interessos tenen aquestes persones i com es poden acostar a la participació ciutadana? Quines potencialitats hem extret d'aquest procés? Què hem trobat a faltar en les propostes que s'han fet? A què és degut?

En primer lloc, responent a quins són els perfils de les persones assistents a les jornades participatives, hem pogut constatar que la majoria de les persones provenien del teixit associatiu històric del municipi. Hi havia persones del Betxí Art Compromés (Activem Betxí), de l'Associació Grup Au d'Ornitologia (Activem Betxí), del Club de Billar de Betxí, del Grup Torneig de Grup Torneig de Debat IES Betxí (Activem Betxí), de les Jornades Educatives Betxí de baix a dalt (Activem Betxí), la Fundació Horta Sud, Fundació Novessendes i representants de l'Ajuntament de Betxí. Algunes d'aquestes persones pertanyen a associacions formals com el BAC, però d'altres formen part de grups informals vinculats en certa manera a la fundació. A partir d'aquesta informació podem concloure que la Fundació Novessendes ha sigut capaç de mobilitzar molts veïns i veïnes del municipi durant els últims anys i compta amb una base social sensibilitzada amb la participació ciutadana. Tanmateix, la mitjana d'edat d'aquestes persones és prou alta i s'ha trobat a faltar la participació de la joventut del poble en este procés participatiu. Les persones més joves que han participat, o bé formaven part de la fundació o bé eren representants de l'Ajuntament. Així doncs, mobilitzar a la població jove és part important dels deures que sorgeixen a partir d'aquest procés. Com es pot aconseguir això? Doncs, en primer lloc, caldrà explorar quins són els interessos, les inquietuds, els gustos i les preocupacions de la gent jove de Betxí. En segon lloc, pensar estratègicament com començar a implicar-los. És a dir, crear espais de participació que realment siguin útils per al seu desenvolupament en societat, trobar lideratges entre els joves que tinguen més predisposició a participar, començar per objectius a xicoteta escala, crear espais atractius, generar identitat grupal, assessorar-los i ajudar-los en tot el que necessiten, etc.

A banda d'això, hem pogut constatar que hi ha un grau de conscienciació molt elevat respecte a l'eix mediambiental. Tant en la primera activitat com en la segona, ha sigut l'eix predominant i han sorgit moltes propostes interessants. Cal aprofitar aquesta conscienciació del veïnat implicat, continuar recolzant els projectes ja existents com l'Horta de Rajolar i lluitar per fer veure a la joventut del municipi la importància de les accions locals per a aquest problema global. A més a més, és un camp que pot oferir eixides laborals dignes per exemple en la gestió forestal o en la reutilització de matèria orgànica.

No obstant això, ha hagut altres problemàtiques socials en les quals no s'ha entrat tan en detall. Algunes d'aquestes absències han sigut: les condicions laborals dels joves i els problemes d'accés a l'habitatge, els problemes d'accés a recursos de les persones migrants, la identitat de gènere i les agressions que sofreixen les persones trans o la diversitat funcional i les necessitats especials que tenen les persones que formen part d'aquest col·lectiu. Amb relació a aquest últim punt, sí que és cert, què es va parlar d'accessibilitat en alguns edificis en l'activitat del 22 de juliol, però hi ha molts altres aspectes a tractar. Quant a infraestructures s'ha trobat a faltar profunditzar al voltant del model de mobilitat i transport públic que ha de tindre el municipi. En resum, cal mobilitzar els col·lectius afectats directament per aquestes problemàtiques (persones migrants, joves i adolescents, persones amb diversitat funcional, persones majors, persones del col·lectiu LGTBIQA+, etc.) en futurs processos participatius. És l'única manera que apareguen i es tracten en profunditat aquests temes. A banda d'això, instem a l'Ajuntament de Betxí a què faci efectiva l'actualització del registre d'associacions del municipi i en facilite l'accés a través del web municipal.

Per un altre costat, es valora molt positivament la iniciativa de la Fundació Novessendes d'actualitzar el procés participatiu del 2014 i de crear l'observatori social que contindrà aquest informe. Aquest espai digital és essencial per poder visibilitzar i compartir amb tota la ciutadania les dades sobre participació i les iniciatives col·lectives que vagen sorgint a partir d'ara. A més a més, és important que l'observatori vaja actualitzant-se de tant en tant amb les noves dades que es vagen generant. Aquesta tasca d'actualització és important, ja que en les properes fases del procés participatiu es pot comptar amb noves incorporacions de persones que tinguen altres prioritats d'acció social i que, per tant, caldrà contemplar.

L'Observatori Social és un projecte de la Fundació Novessendes.

Av. Primer De Maig, 23 baix
12549 Betxí (Castelló)

(+34) 964 620 010

www.novessendes.org
info@novessendes.org

Un projecte de:

Finança

GENERALITAT
VALENCIANA

**SEMPRE
TEUA**

La teua llengua